

**ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE AFWIJKINGEN OP DE
GEWESTELIJKE VERGUNNINGSPLICHT IN GEVAL VAN CIVIELE
NOODSITUATIE MET BETREKKING TOT DE VOLKSGEZONDHEID**

**Met onderhavig decreet wordt een vrijstelling van de vergunningsplicht toegestaan voor de bouw en uitbating van bijkomende ziekenhuis- en andere verzorgingsfaciliteiten en onderzoeksinstellingen ten behoeve van het voorkomen en opvangen van de gevolgen van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.
Tevens wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid gedelegeerd om bepaalde dwingende proceduretermijnen op te schorten of te verlengen, of tijdelijk bepaalde procedure verplichtingen aan te passen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Eind vorig jaar ontstond er in de regio Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus (Covid-19). Ondertussen heeft het virus zich ook verspreid in andere landen, waaronder ook in België. Vooral sinds het einde van de krokusvakantie neemt de verspreiding van dit virus steeds grotere vormen aan. In totaal zijn in België op 12 maart 2020 al 399 besmettingen vastgesteld, waarvan het overgrote deel in Vlaanderen. Er zijn ondertussen al een aantal overlijdens als gevolg van het coronavirus

Gelet op de aanbevelingen vanuit de wetenschappelijke wereld, de adviezen van de Nationale Veiligheidsraad en van het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO), moet ook de Vlaamse Overheid vanuit haar bevoegdheden de nodige maatregelen nemen om de verdere verspreiding van het coronavirus in te dammen, en om de veiligheid en de volksgezondheid te garanderen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Vrijstelling van Omgevingsvergunning

Indien de crisis aanhoudt, zal dit zonder twijfel een grote impact hebben op de bestaande gezondheidsinfrastructuur. De capaciteit van zowel ziekenhuizen, verzorgingsinstellingen als laboratoria zal onder druk komen te staan en de vraag naar bijkomende extra (tijdelijke) faciliteiten is reëel.

Onze regelgeving voorziet momenteel een vrijstelling van de stedenbouwkundige vergunningsplicht voor tijdelijke constructies. Er is geen vergunning nodig voor constructies die max. 4 X 30 dagen (=max. 4 maanden) geplaatst worden (tenzij milieueffectenrapport, een passende beoordeling of een mobiliteitsstudie moet worden opgemaakt.) Deze vrijstellingsmaatregel zou kunnen worden ingezet voor wachtruimten, consultatieruimten, e.d. Ze is evenwel beperkt tot die constructies waarvoor geen vergunningsplicht vanuit milieu bestaat.

Een uitbreiding van faciliteiten op de indelingslijst bij Vlarem is dus niet mogelijk zonder omgevingsvergunning.

Een juridisch kader om op een snelle manier in deze uitzonderlijke omstandigheden tegemoet te kunnen komen aan de vraag om bijkomende infrastructuur waarvoor wel een vergunning voor ingedeelde inrichtingen vereist is, ontbreekt op dit moment.

Het decreet van 17 oktober 2018 houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie bevat een kader waarbij kan worden afgeweken van de vergunningsplicht. Het toepassingsgebied van dit decreet is echter beperkt tot situaties van dreigend energietekort.

Onderhavig decreet, waarbij afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht toegekend worden in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid geeft hierop een antwoord. De kans is reëel dat de nood naar extra verzorgende faciliteiten zal toenemen de komende dagen, weken en maanden.

De Vlaamse overheid is ertoe gehouden om vergunningsaanvragen binnen een bepaalde termijn te behandelen. Daarnaast moeten ook bepaalde termijnen worden gerespecteerd, bijvoorbeeld de organisatie van een openbaar onderzoek en het inwinnen van adviezen. Doorgaans bestaat ook een administratieve beroepsmogelijkheid, welke schorsende werking heeft.

Dit alles maakt dat een zeer snelle uitbreiding van de capaciteit van ziekenhuizen en andere verzorgingsinstellingen niet mogelijk is om een imminente civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid het hoofd te bieden. Voorliggend decreet biedt hier vanuit vergunningstechnisch standpunt een oplossing voor.

Delegatie Vlaamse regering met betrekking tot opschorten dwingende termijnen of aanpassing procedurele verplichtingen

Mocht de coronacrisis (nog) grotere proporties aannemen, bestaat de kans dat binnen de Vlaamse en lokale administraties kritische functies zullen uitvallen. Theoretisch zou het hierdoor kunnen dat bepaalde aanvragen niet binnen de gestelde termijnen behandeld worden of dat bepaalde adviestermijnen niet kunnen worden gerespecteerd. Om die reden voorziet het decreet, in deze uitzonderlijke situatie, de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering besluit bepaalde dwingende termijnen op te schorten of te verlengen.

Daarnaast bestaat ook het risico dat ingevolge een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid bepaalde procedurele verplichtingen, zoals hoorzittingen of de organisatie van een openbaar onderzoek, niet meer behoorlijk kunnen worden georganiseerd. Daarom wordt aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid gedelegeerd om tijdelijk dergelijke procedure verplichtingen aan te passen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid zal de Vlaamse Regering de startdatum vaststelling van dergelijke noodsituatie. In dergelijk geval wordt de afwijkingsmogelijkheid van toepassing, voor een maximale termijn van 180 dagen, eventueel te verlengen met nog eens 180 dagen.

De vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid doet de mogelijkheid ontstaan om af te wijken van de vergunningsplicht voor stedenbouwkundige handelingen en van de vergunningsplicht voor de uitbating van ingedeelde inrichtingen inzake de uitbreiding en verbetering van de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen. In het kader van een (imminente) civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kunnen dergelijke uitbreidingen of verbeteringen onmiddellijk noodzakelijk blijken, minstens binnen een zeer korte tijdspanne. Het doorlopen van de reguliere vergunningsprocedures zal in dergelijke noodsituatie geen tijdig soelaas kunnen bieden.

In tweede instantie moet de Vlaamse overheid ook haar juridisch instrumentarium crisisbestendig maken, met als doel te verzekeren dat de burger of ondernemer niet het slachtoffer wordt van dergelijke situatie. Wanneer bepaalde adviestermijnen niet kunnen worden gerespecteerd of bepaalde verplichtingen niet kunnen worden nageleefd (bv. de organisatie van een hoorzitting of openbaar onderzoek), kan zulks de rechtsgeldigheid van een vergunning of toelating in het gedrang brengen. Bovendien bestaat ook het risico dat bepaalde beslissingstermijnen niet kunnen worden nageleefd waardoor bepaalde vergunningen, toelatingen of beslissingen van rechtswege worden afgewezen of de stopzetting van de procedure inhouden.

In het voormelde ontwerp van decreet wordt aan deze doelstelling tegemoet gekomen door de Vlaamse Regering de bevoegdheid te geven om – in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid – dwingende termijnen, zoals deze van een omgevingsvergunningsaanvraag te kunnen verlengen of opschorten, of procedurele verplichtingen tijdelijk aan te passen teneinde maximale rechtszekerheid voor de burger en ondernemer te verzekeren.

Impactanalyse

- Dit ontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.
- Dit ontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.
- Dit decreet voert een vrijstelling in van de vergunningsplicht in een specifiek geval en voor beperkt omschreven handelingen en inrichtingen; desgevallend dient bijkomend toezicht te worden gehouden en handhavend te worden opgetreden bij overtredingen van deze vrijstelling.
- Dit ontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel, met uitzondering van het voormeld mogelijk bijkomend toezicht en handhavend optreden en het opschorten van dwingende beslissingstermijnen .
- Dit ontwerp van decreet bevat een afwijking van de vergunningsplicht voor de constructie, functiewijziging en exploitatie voor de verbetering of verhoging van de capaciteit van ziekenhuizen, zorgvoorzieningen, verzorgingsinstellingen en onderzoeksinstellingen in geval de Vlaamse Regering een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vaststelt.

- In geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kan de Vlaamse Regering de proceduretermijnen verlengen of opschorten, of tijdelijk procedurele verplichtingen aanpassen.

Implementatie

Dit decreet treedt in werking op de dag van bekrachtiging door de Vlaamse Regering.

Indien de noodzaak zou ontstaan, kan de Vlaamse Regering een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vaststellen.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2

Dit artikel geeft aan dat voorliggende regeling uitvoering geeft aan artikel 1, lid 3, van richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Dat derde lid luidt: "*3. Indien hun nationale wetgeving in die mogelijkheid voorziet, kunnen de lidstaten per geval besluiten deze richtlijn niet toe te passen op projecten, of projectonderdelen, die uitsluitend bestemd zijn voor defensie, dan wel op projecten die uitsluitend de respons op civiele noodsituaties tot doel hebben, indien zij oordelen dat toepassing in die gevallen nadelige gevolgen zou hebben voor deze doeleinden.*".

De richtlijn voorziet niet in een aanmelding van het gebruik van artikel 1, lid 3, aan de Europese Commissie.

Artikel 3

Deze bepaling verwijst naar de verplichting tot het bekomen van een vergunning of het indienen van een melding in toepassing van o.m. artikel 4.2.1 e.v. VCRO en van artikel 5.2.1 e.v. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Artikel 4

In deze bepaling wordt onder bepaalde voorwaarden een uitzondering ingevoerd voor het bekomen van een vergunning of melding voor stedenbouwkundige handelingen of voor het bekomen van een vergunning of melding voor ingedeelde inrichtingen of activiteiten. Van deze vrijstelling kan slechts gebruik worden gemaakt indien de volgende specifieke voorwaarden zijn vervuld:

1° De Vlaamse Regering moet vaststellen dat er sprake is van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid en stelt hiervan de startdatum vast.

- In geval van een ramp, epidemie of andere ramp die een bedreiging vormt voor de volksgezondheid kan de Vlaamse Regering de startdatum van een civiele noodsituatie vaststellen met betrekking tot de volksgezondheid. Deze maatregelen kan worden genomen indien de Vlaamse Regering zou vaststellen dat ingevolge een civiele noodsituatie er dringend nood is aan bijkomende capaciteit of verbetering van de capaciteit van ziekenhuizen, zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen of indien binnen de Vlaamse of lokale administraties bepaalde kritische functies zouden uitvallen of dreigen uit te vallen .

2° De Vlaamse Regering kan deze civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid vaststellen voor een periode van maximaal 180 opeenvolgende dagen. Deze periode kan worden verlengd door de Vlaamse Regering voor een periode van maximaal 180 opeenvolgende dagen.

- De periode waarbinnen de Vlaamse Regering een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid is beperkt in de tijd. Anderzijds wordt de termijn waarbinnen een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kan worden vastgesteld voldoende ruim genomen, opdat de beoogde maatregelen daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd en effecten kunnen hebben.

3° De afwijkingsregeling geldt alleen voor constructies, functiewijzigingen en exploitaties die tot doel hebben de ziekenhuiscapaciteit en de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen te verhogen of te verbeteren om de gevolgen van de civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals deze werd vastgesteld door de Vlaamse Regering, te voorkomen of te kunnen opvangen.

- In geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid kan de noodzaak ontstaan om onmiddellijk over te gaan tot de uitbreiding of verbetering van de capaciteit van andere zorgvoorzieningen, verzorgingsinrichtingen of onderzoeksinstellingen en hiermee gepaard gaande werken.

4° De algemene en sectorale milieuvorwaarden, verplichtingen en de toepassingsregels ervan, bepaald bij of krachtens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, worden nageleefd.

- Door het opnemen van deze voorwaarde wordt de naleving van minimale milieueisen voor de mens, omwonenden en het leefmilieu verzekerd.

Het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de startdatum van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt, best zo snel mogelijk, om ruchtbaarheid te geven aan de mogelijke toepasbaarheid van de afwijkingsregeling.

Instanties na de vaststelling van de startdatum van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid gebruikmaken van voorliggende afwijkingsregeling, mits zij aan de gestelde voorwaarden voldoen.

Wel zal de instantie uiterlijk de dag voor de start van de werken of de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteiten de Vlaamse Regering (per adres van het departement Omgeving) en de betrokken gemeente(n), in kennis moeten stellen van de intentie om de afwijkingsregeling toe te passen. Deze kennisgeving gebeurt per mail (GOP.omgeving@vlaanderen.be) of per brief. Een zending via het omgevingsloket is onmogelijk. Dit omgevingsloket is immers niet voorzien om een dergelijke kennisgeving te doen.

Op die manier kan de bevolking breder geïnformeerd worden over de toepassing van de afwijkingsregeling. Immers, zowel het departement Omgeving als de betrokken gemeente(n) zullen de kennisgeving op hun website publiceren. Daarnaast zijn op die manier ook de gewestelijke en de gemeentelijke inspectiediensten op de hoogte van het feit dat geen omgevingsvergunning of omgevingsmelding vereist is.

Bovendien moet de instantie uiterlijk de dag voor de start van de werken of de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteiten ook overgaan tot de aanplakking van een affiche ter plaatse, om op die wijze de bevolking te informeren. De informatie die door de instantie moet meegedeeld worden, zorgt ervoor dat duidelijk is voor welke werken en/of installaties en voor welke percelen er toepassing gemaakt wordt van de afwijkingsregeling. Voor de wijze van aanplakking (aan welke straten, op welke soort en grootte van affiche enzovoort) wordt verwezen naar de regeling voor de aanplakking van vergunningen. Zie hiervoor artikel 59 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.

Artikel 5

Mocht de coronacrisis (nog) grotere proporties aannemen, bestaat de kans dat binnen de Vlaamse en lokale administraties kritische functies zullen uitvallen. Theoretisch zou het hierdoor kunnen dat bepaalde aanvragen niet binnen de

gestelde termijnen behandeld worden of dat bepaalde adviestermijnen niet kunnen worden gerespecteerd.

Hierbij kan onder meer worden verwezen naar de dwingende termijnen in het Omgevingsvergunningsdecreet, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, het Natuurbehoudsdecreet en het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Om die reden voorziet het decreet, in deze uitzonderlijke situatie, de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering besluit bepaalde dwingende termijnen op te schorten of te verlengen. Indien de Vlaamse Regering zou vaststellen dat binnen de Vlaamse of lokale administraties bepaalde kritische functies zouden uitvallen of dreigen uit te vallen, kan toepassing worden gemaakt van deze bepaling.

Daarnaast kan ook de noodzaak blijken om bepaalde procedurele verplichtingen, zoals bv. de organisatie van een openbaar onderzoek of de organisatie van een hoorzitting, tijdelijk aan te passen. Er kan bijvoorbeeld voor worden geopteerd om een hoorzitting tijdelijk te vervangen door een schriftelijke procedure.

De toepassing door de Vlaamse Regering van deze uitzonderingssituatie is beperkt tot de duurtijd van de door de Vlaamse Regering vastgestelde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid.

Artikel 6

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR